

Zaintza sistema feminismotik iraultzeko prozesuari hasiera emanen diote martxoak 8 kari

Denon bizitzak erdigunean. Zaintzak irauli dena aldatzeko lelopean abiatu berri du epe luzerako mobilizazioa Euskal Herriko mugimendu feministak. Otsailaren 1ean Gasteizen egindako prentsaurrekoan eman zuten dinamikaren berri. Ainhoa Olaso Sopelarekin hitz egin dugu eta azaldu dizkigu finkaturiko helburuak: negozio izatea utzirik, zaintza “erantzukizun sozial” bihurtzea eta “guztiontzako eskubide kolektibo” gisa bermatzea.

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Geratzeko etorri da aurtengo martxoak 8ko leloa: *Denon bizitzak erdigunean. Zaintzak irauli dena aldatzeko*. Euskal Herriko mugimendu feministak gaur egungo zaintza sistema errotik aldatzeko prozesua aurkeztu berri duela, dinamika horren baitan kokatu nahi izan du Emakumeen Nazioarteko Eguna. “Epe laburreko borrokak eta arnasa luzeko prozesuak uztartu behar ditugu. Zaintza erregimena eraldatzea sistema osoa eraldatzea dela diogunean, ez gaitza dekalde hitz egiten”, dio Ainhoa Olaso Sopela aktibista feministak.

Zaintzak guztiontzako eskubide kolektibo gisa bermatuko lituzkeen jendarte antolaketa batean jarrita helburua, egunez egun, herriz herri, asanbladaz asanblada eta borrokaz borroka egin nahi dute bidea. Hots, mugimendu feministak zurrakitz duen mobilizazio kolektibotik. Martxoak 8 indar horren erakusle izatea nahi dute: “Tokian toki zaintzaren gaia ez da berdin landuko, baina Euskal Herriko txoko ezberdinetan denok aterako gara txapel berarekin, prozesuaren bidetik, eta hori garrantzitsua izango da aurrera begira”. Prozesuarekin bat egiteko deia luzatu diete “Euskal Herriko kide feminista guztiei” Gasteizen egin berri duten prentsaurrekotik. Alantzak

ere nahi dituzte, zaintzaren sektoreko lan baldintzak hobetzearen alde eta, oro har, zerbitzu publikoen alde borrokan dabilzanekin.

Hausnarketak eta mobilizazioak batuz, 2023. urtea kargatua bezain aberatsa izanen dute, beraz, militante feministek. Baina ez dira zerotik abiatzen, eta leloak barnebiltzen duen proposamen politikoa findurik dute. Iazko otsailaren 19 eta 20an Gasteizen eginiko *Zaintza-rako sistema publiko, komunitario feminista baterantz* jardunaldiak mugarri inportante izan ziren, eta hortik ateratako txostena bada dokumentu mamitsua zaintza-sistemari buruzko proposamen feminista hobeki ezagutzeko. Hasteko, erran bezala, zaintzak “eskubide kolektibo” izatea dute helburu. Eskubide hori ez litzateke bakarrik menpekotasun-egoeretarako, “bizi osoan zehar, askatasunez eta konpromisoaz, zaintza eskaini eta jasotzeko” bermea litzatekeelako.

ZAINTZA SISTEMA “PUBLIKO-KOMUNITARIOA”

“Zaintza sistema publiko-komunitarioaren” proposamena landurik dute. Negozio logikatik ateraz, denontzat eskuragarri litzatekeen zaintza “unibertsala eta bidezkoa” bermatuko lukeen eredu publikoari osagai “komunitarioa”

gehitu diote. “Komunitarioaz ari garenean, gehiago ari gara ideologiaz eta gure bizitzeko moduez. Geroz eta individualistagoa izatera garamatzen sistema honetan, ikuspegi komunitarioa galtzen ari gara eta gure arteko zaintza harremanak birpentsatu beharrean gaude. Gure hiri eta herriak ere ez dauke bizitza komunitarioa egiteko pentsatuta, eta horiek aldatzea ere bada gure nahia”, Olasoren hitzetan. Eskubide kolektibo bat izateaz gain, “erantzukizun kolektibo” gisa ere irakurtzen dute zaintza. Horretarako baldintzak zehaztu ditu Olasok: “Desmerkantilizazioa” eta “desfamiliarizazioa”; gizonen partetik “ardura hartzea”; komunitatearen inplikazioa eta harreman sareen sendotzea; politika publikoen aldaketak... Hain zuzen, zaintzak duen alde positiboaz kontziente –“komunaren gaineko erantzukizuna”–, birdefinitu eta berrantolatu beharra azpimarratzen dute, gure etxe, harreman, kale eta herrietako egunez egunekotik hasita.

Arlo komunitarioaren eta publikoaren arteko harremana zer nolakoa izanen den kolektiboki adostu beharko dela dio mugimendu feministak, horrek “gobernantza-eredu berri bat” suposatzen duelako. Institutuzio publikoen pamera “ezinbestekoa” dela diote, tartean,

2020ko martxoaren 8ko mobilizazioetako argazkia.

“Denon bizitzak erdigunean” prozesuaren aurkezpena, otsailaren 1ean Gasteizen.

legearen aldaketak behar direlako: “Egoera konkretuetan zaintzarako eskubidea bermatzeko berariazko politikak sustatuko dituzte, eta, aldi berean, gainerako politikak norabide horretara aldatzeko bultzada izango dira”, Gasteizko txostenean irakurri dezakegunez. Instituzioekin zer nolako harremana izanen luketen galdeturik, Olasok dio ez dela erronka erraza: “Argi dugu egiten ari garen aldarri batzuek ezinbestean instituzioetatik egin beharreko aldaketak behar dituztela. Badakigu ez dela kontu erraza, gauza asko sartzen direlako jokoan (alderdien arteko interesak, alderdiek enpresa pribatuekin dituzten interesak, hauteskundeak...), beraz, ez da egun batetik besterako aldaketarik etorriko”. Hori horrela, ez dute oraindik argi planteamendua: “Zehaztu gabe dugu instituzioekin izango dugun harremana, baina egiturazko aldaketak eskatzera gatoz, eta egiturak mantentzen dituztenak instituzioak badira, orduan zehaztu beharko dugu harreman hori zein izango den”.

Zaintza-sistemaren iraultzeak formakuntza eta pedagogia lan handia eskatzen duela badakite, hori guztia kulturala delako. “Zaintzek merezi duten aitortza soziala izateko eman beharreko aldaketa material eta kulturalak bultzatu beharko dira, eta hemen, hezkuntzak duen rola garrantzitsua izan daiteke”,

“ ”

Geroz eta indibidualistagoa izatera garamatza sistema honek; ikuspegi komunitarioa galduz doanez, gure arteko zaintza harremanak birpentsatu beharrean gaude”

Ainhua Olaso Sopela

Olasoren arabera. “Zaintza eredu eman-tzipatzailea” iparrorratz, “zaugarritasuna eta interdependentzia aitortuko dituen elkarrekiko zaintzaren kultura” zabaldu nahian dabilta. Eredu hori deskribatzeko orduan, ondoko osagaiak zerrendatu ditzakegu: “Zaintza ez da harreman dikotomiko bat, guztiok eman eta jasotzen dugu zaintza bizitzako momentu ezberdinetan”; heteronormatibitate kanpo kokatu beharrekoa da; osasuna eta gorputz anitzen aukerak kontuan hartu behar dira; eta bizitzen –beraz, zaintza-harremanen– dibertsitatea aitortu behar da.

URGENTZIAZKOA: DUINTASUNA ZAINZAILLEENTZAT

Aldaketa sistemiko eta kultural hori ez denez egunetik biharamunera bideratuko, epe laburrean lortu beharreko lehen-tasuna argi dute: zaintza lanen duintzea. “Borroka hau denon bizitzak duintzeko prozesua da, eta horregatik identifikatzen ditugu urgentziazko aldarri moduan atzeritartasun legea edota zaintza lanen erregimena aldatzearena”, Olasok azaldu duenez. Etxeko langileen eskubideen errespetua, zaintzaile guztien erregulazioa, emakume pentsiodunentzako erretreta duina eta erresidentzietako aldarri erantzutea dituzte urgentziaz lortu beharreko eskaeren artean.

Proposamen iraultzailea izanik eta bostere hegemonikoaren jarreraz kontziente, ondokoa zehaztu zuten prozesuaren aurkezpenean: “Krisi hau ez da konpon-tzen azaleko soluzioekin. Badakigu orain edonork hitz egiten duela zaintzaren garrantziaz. Baina guk ez dugu isilaraziko gaituen promesa faltsurik nahi. Konpon-bidea ez da digitalizazio handiagorekin izango, ezta ikuspegi ‘komunitarioaz’ era abstraktuan hitz egitearekin ere, non zaintzen feminizazioa eta familiarizazioa erreproduzitzen den. Gure diskurtsoaz jabetu dira edukiz husteko, eta guk proposamen eta neurri zehatzez bete nahi dugu”. Martxoak 8 izanen da eduki horren berri jasotzeko eguna. ●